

číslo 13
4. apríla 2010
ročník XXI.
cena 0,66 eur / 20 Sk

zino

Súmrak v Cirkvi?

Kňaz v mojom živote

Spieva kohút...

Krestan v Iráne

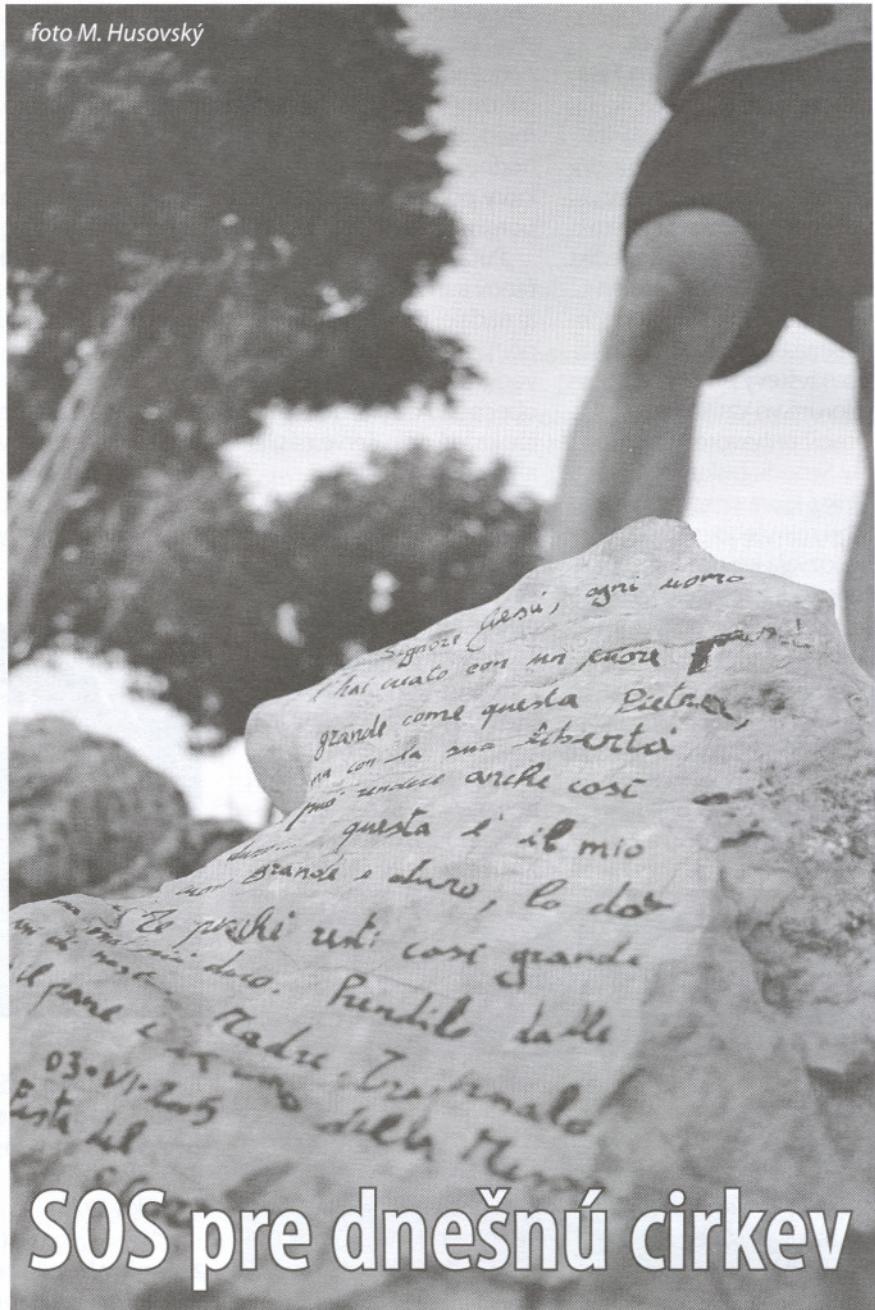
Francúzsky časopis *Vagues d'Esperances* (Vlny nádeje) uverejnil v decembrovom čísle v roku 2009 list egyptského jezuita Henriho Boulada, ktorý napísal pápežovi v roku 2007. Preklad francúzskeho textu tohto listu uviedol v nemčine časopis *Imprimatur* v čísle 43 na stranach 49 – 52 vo februári tohto roku.

„Sväty Otče,
dovoľujem si Vám napísať tento
list, pretože mi krváca srdce pri
pohľade na to, ako Cirkev upadá
do bezvýznamnosti. Dúfam, že
moju detinskosť ospravedlňite. Tá
moja detinskosť je na jednej strane
výrazom skutočnosti, že my všetci
sme „deti Božie“, na druhej strane
je však prejavom náruživej lásky
k Cirkvi. Dúfam, že mi tiež prepáčite
alarmujúci tón tohto listu, pretože
si myslím, že je už „o päť minút
dvanásť“ a situácia nedovoluje
žiadne dlhé vyčkávanie.

Dovoľte, aby som sa Vám najskôr predstavil: som egyptsko-libanonský jezuita melchitského rítu a čoskoro budem mať 76 rokov. Tri roky som rektorm jezuitského kolégia v Káhire, predtým som pôsobil v týchto úradoch: predstavený jezuitov v Alexandrii, regionálny predstavený jezuitov v Egypte, profesor teológie v Káhire, riaditeľ Caritas Internationalis pre Blízky východ a Severnú Afriku. Poznám veľmi dobre katolícku hierarchiu v Egypte, pretože som sa viacerom rokoch pravidelne zúčastňoval na ich schôdzach ako najvyšší predstavený reholí v Egypte. Mám veľmi osobné vzťahy ku každému členovi hierarchie, niektorí z nich sú moji bývalí žiaci. Okrem iného poznám dôverne pápeža Schenuda III. a dosť často sa s ním stretávam. Čo sa týka katolíckej hierarchie v Európe, mal som veľká možnosť osobne sa s niektorými stretnúť: kardinálom Königom, Schönbornom, Daneelsom, arcibiskupom Kothgaserom, diecéznymi biskupmi Kapellárim a Küngom, ako i inými rakúskymi či európskymi biskupmi. K stretnutiam s nimi došlo počas mojich niekoľko-ročných prednáškových cest po Európe – Rakúsku, Nemecku, Švajčiarsku, Maďarsku, Francúzsku, Belgicku a inde...

Počas týchto cest oslovojem rôznorodé publikum ako i spektrum mé-

foto M. Husovský

SOS pre dnešnú cirkev

dií – novín, rádií, televízii. To konám koniec koncov i v Egypte a na Blízkom východe. Navštívil som 50 krajín na štyroch kontinentoch, vydal som 30 publikácií v 15 jazykoch, hlavne vo francúzštine, arabčine, nemčine a maďarčine.

Z mojich 13 kníh ste možno čítať Boží synovia, božie dcéry, ktorí Vám osobne odovzdali Váš priateľ P. Erich Fink z Bavorska. Toto teraz neplíšem preto, aby som sa pred Vašim zrakom urobil dôležitým, ale preto, aby som naznačil, že moje slová vývierajú s poznania problematiky univerzálnnej Cirkvi a jej situácie dnes v roku 2007.

Pristúpim k dôvodu môjho listu, chcem byť stručný, jasný a objektívny. Najskôr začнем zoznamom fak-

tov, ktorých číslo nie je zdaleka definitívne:

1. Náboženská prax je v permanentnom úpadku. Kostoly Európy a Kanady navštievujú čoraz menšie skupiny ľudí tretieho veku. Čoskoro však i tieto vymiznú. Nezostane žiadne iné riešenie než tie kostoly zavrieť či prebudovať na múzeá, kluby, mešity, koncertné sály či mestské knižnice, čo sa už dnes deje. To, čo ma však udivuje, je fakt, že mnohé z týchto kostolov sa renovujú a modernizujú za drahé peniaze v snahe prilákať nových veriacich. Toto však exodus ľudí z Cirkvi nezastaví.

2. Kňazské semináre a noviciáty sa vyprázdňujú rovnakým tempom a povolania duchovného zamieraania klesajú. Budúcnosť je očividne

pochmúrna, ponúka sa otázka, kto preberie úlohu „klasických duchovných povolaní“. Európske fary sú čoraz častejšie obsadzované kňazmi z Ázie a z Afriky.

3. Mnoho kňazov opúšťa úrad a malý počet tých, čo ho ešte vykonávajú – často za hranicou dôchodkového veku – tak koná v neustálom zhene a s čoraz väčším zameraním na úradnícku byrokratickú činnosť. Mnohí z nich ako v Európe, tak i v tzv. treťom svete žijú v konkubináte pred očami veriacich, ktorí proti tomu nemajú námietky, ako i pred zrakom svojho biskupa, ktorý nič proti tomu nemôže konáť, lebo mu chýba kňazský personál.

4. Reč Cirkvi je staromódna, anachronicá, nudná, neustále sa opakujuca, moralizujúca a časovo neadekvátna. V žiadnom prípade nejde o to plávať s prúdom či skončiť v demagogii, pretože evanjeliové posolstvo musí byť predstavované v jeho celej a vyzývajúcej ná kazlivosti.

Čo je však omnoho dôležitejšie, je „nová evanjelizácia“, ku ktorej nás vy-

foto R. Smoter

Ostanú nám prázdne kostoly, ktoré si budú fotiť turisti?

zval Ján Pavol II. Táto stojí však často v protiklade voči tomu, čo si mnohí myslia, keď hovoria o návrate k starému jazyku. Oveľa potrebnejšie je predstaviť vieri v Boha pre ľudí dnes v novom svetle a s novou silou.

5. Toto sa môže uskutočniť len prostredníctvom hlbokej obnovy teológie a katechézy, ktoré musia byť od základu novopremyslené a reformulované. Jeden nemecký kňaz, ktorého som už niekoľkokrát stretol pri mojich opakovanych cestách do Nemecka, mi povedal, že slovo „mystika“ sa nenachádza v novom katechizme ani jeden jedinýkrát. Bol som z toho šokovaný. Musíme konštatovať, že naša viera – viera dnes – je až príliš rozumová, abstraktná, dogmatická a málo, skoro vôbec neoslovuje srdce a telo.

6. V dôsledku vyššie uvedeného sa mnohí veriaci utiekajú k náboženstvám Ázie, k sektám, New Age, evanjelikálnym cirkvám, okultizmu atď. Tento fenomén nech nás neprekvapuje. Ľudia hľadajú pokrm inde, lebo u nás ho nenachádzajú. Majú totiž pocit, že im namiesto chleba podávame kamene. Kresťanská viera, ktorá kedysi dávala ľuďom zmysel života, sa stala pre ľudí dnes záhadou, prebytkom, nadbytočnou vecou dnes už zanikajúcej minulosti.

7. Na úrovni morálky a etiky – všetky publikácie Učiteľského úradu cirkev či k téme toľko opakovaného manželstva, antikoncepcie, potratu, eutanázie alebo homosexuality, kňazských manželstiev, znovuzosobášenia rozvedených atď., už nikoho neoslovujú a vyvolávajú tak maximálne unavený úsmev na tvári či indiferentnosť. Všetky tieto morálne a pastoračné problémy vyžadujú oveľa viacej, než len „neomylné“ vysvetlenia. Vyžadujú oveľa dôkladnejší, citlivejší a humánnejší prístup.

foto E. Lehota

Mnoho kňazov opúšťa svoj úrad...

► pastorálnej teológie, sociológie, psychológie..., avšak spôsobom, ktorý je oveľa viacej, než je tomu dnes, podobný línnii evanjelia.

8. Zdá sa, že Katolícka cirkev, ktorá bola dlhé stáročia veľkou vychovávateľkou Európy, si neuvedomila, že tá Európa už dozrela, dospela k zrelosti a výrečnosti, schopnosti samostatného myslenia a artikulácie. Naša Európa už odmieta, aby sa s ňou zaobchádzalo ako s neplnoletým dieťaťom. Paternalistický štýl cirkvi „Mater et Magistra“ je už definitívne za nami a dnes nikomu nič nehovorí. Kresťania sa dnes naučili myslieť vlastnou hlavou a už nie sú viacej ochotní čokolvek len tak jednoducho prehltnúť.

9. Katolícke krajinys niekdajšieho sveta – Francúzsko – „najstaršia dcéra Cirkvi“ – a ultrakatolícka francúzska časť Kanady urobili obrat o 180 stupňov a dnes podlhali ateizmu, antiklerikalizmu, agnosticizmu a indiferencii. V iných európskych krajinách je tento proces v pohybe. Je evidentné, že čím viacej boli nejaké krajinys v minulosti „pomaterčené Cirkvou“, tým väčšia averzia prevláda voči Cirkvi v týchto krajinach.

10. Dialóg s inými cirkvami a náboženstvami utrpel veľkú porážku. Zdá sa, že pokrok, ktorý bol dosiahnutý na tomto poli zhruba pred pol storočím, utrpel silnú ranu a je otázne, či a akým smerom dialóg vôbec bude pokračovať.

Tvárou v tvár týmto faktom je však reakcia Cirkvi nejednotná, dvojakého druhu:

● Vážnosť situácie sa snaží minimalizovať a utešuje sa tým, že na poli jej arcitradicionálneho krídla, ako i v krajinach tretieho sveta dochádza neustále k obnove.

● Spolieha sa na Božiu pomoc, ktorá ju počas 20 storočí vždy „podržala“ a ktorá má i dnes popri všetkých tých krízach a ťažkostiach, ktoré Cirkev prežíva, moc ju zachovať pri živote. Koniec koncov – či nedostala Cirkev prísľub k večnému životu? (Brány pekelné ju nepremôžu.)

● Modernu – toto obdobie nemožno obísť, ako keby neexistovalo. Pretože sa to však Cirkev nenaučila, musí dnes prežívať to, čo prežíva. Druhý vatikánsky koncil sa snažil 400-ročnú zaostalošť napraviť. Dnes je však čoraz viacej evidentný duch, ktorý „pootvorené dvere“ znova zatvára a Cirkev sa vracia do obdobia Trident-

Cirkev má byť soľou zeme, svetom sveta...

ského koncilu a prvého vatikánskeho koncilu. Len sa rozpamäťajme na toľkokrát opakovaný výrok Jána Pavla II.: „Žiadna alternatíva k druhému vatikánskemu konciliu.“

● Ako dlho bude ešte pokračovať v ceste „pštrosej perspektívy“ a strkať hlavu do piesku? Ako dlho bude zotrvavať v odpore pozrieť sa faktom do očí? Ako dlho sa budeme ešte snažiť zachrániť fasádu? Tú fasádu, ktorou sa dnes už nikto nedá obalamutiť. Ako dlho ešte budeme tvrdošijne zotrvavať a odmietať každú kritiku namiesto toho, aby sme v nej videli šancu k obnove? Ako dlho budeme odmietať tú naliehavú reformu, ktorá sa ponúka a my sme ju vždy odhodili nabok – na sviatok sv. NIKOHO – aby

sme sa ňou nemuseli zaoberať?

● Len v jasnom pohľade vpred a nie naspäť môže Cirkev splniť svoju úlohu: byť svetom sveta, soľou zeme, kvasom... Namiesto toho však musíme konštatovať, že Cirkev, ktorá bola po stáročia pionierkou, za dnešnou dobou už len pokríváva a nastačí jej.

● Opakujem, čo som napísal na začiatku tohto listu: „Je päť minút pred dvanásťou.“ (Na tomto mieste píše p. Henri v nemčine, aby nemecký pápež pochopil, čo chce povedať.) Dejiny nečakajú, zvlášť dnes nie v tak rýchlo bežiacej dnešnej a zároveň stále sa rýchľujúcej dobe.

● Každý podnik, ktorý konštatuje deficit či disfunkčnosť, sa okamži-

foto M. Lukáč

Viera, ktorá nedáva životu zmysel, je zbytočná...

te postaví zoči-voči otázke, čo treba robiť: pozve si expertov a snaží sa znovupostaviť na vlastné nohy mobilizujúc všetky sily na prekonaňanie krízy. Prečo to nerobí podobným spôsobom Cirkev? Prečo nemobilizuje všetky živé sily pre radikálne aggiornamento (zmodernizovanie)? Prečo?

• Lenivosť, zbabelosť, pýcha, nedostatok fantázie a kreativity, vyčítavý quietismus (zotrvávanie v tichu) v nádeji, že Pán to predsa len napraví, nedopustí krach, tak ako sa to už mnohokrát stalo v minulosti.

• V Evanjeliu nás varuje Kristus: „Synovia tmy sú pri svojich obchodoch oveľa šikovnejší než synovia svetla...“

Čo je treba spraviť?

Cirkev dnes stojí pred naliehavou potrebu reformy:

1. Teologickú a katechetickú reformu za účelom nového pohľadu na vieru a túto koherentne reformovať súčasným ľudom. Viera, ktorá nič neznamená a ktorá ľudskému životu nevie dať zmysel, je len zbytočná okrasa, neužitočná superštruktúra,

ktorá sa sama od seba zrúti ako dom postavený z papierových karát. A to sa dnes už deje!

2. Pastorálnu reformu za účelom vytvorenia úplne novej koncepcie odbúraním zdedených štruktúr.

3. Spirituálnu reformu za účelom znovuoživenia mystiky a nového pochopenia zmyslu sviatosti. Je potrebné vrátiť sviatostiam ich existenčný zmysel a znova ich integrovať do života. K tejto téme mám toho povedať veľa.

Cirkev je dnes príliš formálna a formalistická. Človek má dojem, že inštitúcia zabija charizmu a že v konečnom dôsledku má význam len stabilita navonok, naleštený povrch, fasáda. Nevystavujeme sa nebezpečenstvu, že raz budeme Kristom ohodnotení ako „obielené hroby“? Mt 23, 27.

• • •

Na záver by som chcel navrhnúť zvolanie generálnej synody na úrovni celosvetovej Cirkvi, ktorej by sa mali zúčastniť všetci kresťania – katolíci, ale i iní – v odvahе, úprimnosti a jasnej rečou diskutovať o prednesených témach. Táto synoda by mala trvať tri roky, ukončená by mala byť generálnym zhromaždením – vyhnime sa slovu koncil – ktoré by nielen zhrnulo všetky diskutované témy, ale zároveň formulovalo záväzné uzávery.

Svoj list končím s prosbou, Svätý Otče, aby ste mi odpustili moju úprimnosť a smenosť, ktorou sa na Vás obraciam, a zároveň mi udelili Vaše otcovské požehnanie. Dovoľte mi ešte pripomenúť, že tieto dni prežívam s Vami vďaka Vašej výnimočnej knihe Ježiš z Nazareta, ktorá ma práve sprevádza ako predmet mojej duchovnej lektúry a každodennej meditácie.

V úprimnej odovzdanosti
v Pánovi

Graz, 18. júla 2007

P. HENRI BOULAD ■

Preklad z francúzštiny

WERNER MÜLLER ■

Preklad z nemčiny

PETER ŽALOUDEK ■

Henri Boulad patrí vo Francúzsku a v nemecky hovoriacich krajinách medzi uznávané osobnosti. Narodil sa v roku 1931 v Alexandrii, teológiu študoval v Libanone, filozofiu vo Francúzsku, psychológiu v USA. V roku 1950 vstúpil do jezuitskej rehole.